

Rode Lantaarns

Er is al weken lang niet aan te ontsnappen. Het is overal op het nieuws. Reclames, documentaires, oude films, discussies. Iedere etalage glinstert met aanbiedingen: koop nu je rode lantaarns voor Herdenkingsdag, maar drie mark per stuk, tien mark voor vijf! De stemming in het land is bitterzoet en nostalgisch. Iedereen wil er over praten; samen herinneringen ophalen en ernstig knikken dat zoiets *nooit* meer mag gebeuren.

Romain probeert het allemaal zo veel mogelijk te negeren, maar ondanks dat is hij op de ochtend van Herdenkingsdag in een rotbui. Technisch gezien heeft hij net zoals iedereen in Jediah vrij van zijn werk, maar wanneer zijn wekker in alle vroegte afgaat pakt hij toch zijn comm en om zichzelf op het actieve dienstrooster te zetten. Buiten het feit dat hij op een dag als vandaag flink in overuren uitbetaald zal worden, hoopt hij voornamelijk dat hij op deze manier weinig tijd heeft om na te denken over het feit dat het vandaag precies twintig jaar geleden is dat hij zijn hele familie verloren heeft. Het is ijdele hoop. Overal waar hij gaat wordt hij eraan herinnerd.

Overal waar hij kijkt zijn mensen rood gekleed, in de kleur van rouw. Niemand is het vergeten. Het landelijke betuig van medeleven is net zo ontroerend als dat het misselijkmakend is. Bij tijd en wijle vliegt het hem zo naar de keel dat Romain wil schreeuwen dat ze ermee moeten kappen, dat ze hem met rust moeten laten en dat de herinneringen te pijnlijk zijn, maar de herdenking is niet alleen voor hem bedoeld. Hij is niet de enige die geliefden heeft verloren toen de bommen afgingen in Laetona.

Ook Romain draagt zijn verlies openlijk. Zijn legeruniform staat geen kleur toe, maar hij heeft een rode bandana om zijn hoofd geknoopt. Als hij dan toch aan zijn verlies herinnerd moet worden wanneer hij naar andere mensen kijkt, dan mogen ze wat hem betreft ook verdriet hebben als ze hem aankijken.

Hij klokt in voor zijn rooster, begint zijn dienst en probeert door de dag heen te komen met zo weinig mogelijk menselijk contact. Helaas biedt zijn werk maar weinig afleiding. Sinds zijn commandant hem de opdracht heeft gegeven om de Parsiaanse krijgsgevangenen te bewaken tijdens hun gedwongen werk in het onderzoekscentrum, is er nog maar bar weinig om hem echt bezig te houden. Als hun bewaker heeft Romain niet veel te doen; 's morgens hij escorteert ze van hun zwaar bewaakte verblijfplaats naar het onderzoekscentrum, overdag hangt hij bij ze rond, en 's avonds brengt hij ze weer terug, als vogeltjes die terug moeten naar hun kooien. Officiëel wordt hij verder nog verondersteld om hun enkelmonitors in de gaten te houden. Hij moet ze afstellen via energiemanipulaties en ervoor zorgen dat ze genoeg op scherp staan om te exploderen bij een mogelijke ontsnappingspoging.

Het is niet het soort karwei wat hij normaal voor ingezet wordt, maar hij is zo ongeveer de enige in het land die getalenteerd genoeg is om in te grijpen als de gevangenen zouden proberen te ontsnappen. Qua ruw magisch talent zou hij hen in een noodgeval beiden moeten kunnen overmeesteren.

Tot dusverre lijken dergelijke ideeën in de afgelopen maanden nog niet te zijn ontstaan. Nadat ze op

Jediaans gebied werden opgepakt, heeft het leger ze de keuze geboden: *werk voor ons of sterf*. De Parsianen hadden het aanbod met beide handen aangegrepen. Hun aanwezigheid in Jediah was een ongelukje geweest en ze hadden op dat moment compleet verwacht dat ze ter plekke zouden sterven. Het leger heeft de gevangenen aan het werk gezet in het onderzoekscentrum, waar ze bezig zijn met compartimentenonderzoek om een kristallen energieversterker te bouwen. Hun leven hangt af van hoe goed ze presteren, dus ze zijn erg gemotiveerd. Ontsnappen is een risico dat ze blijkbaar niet durven of willen nemen.

Romain is bij tijd en wijle zo verveeld tijdens zijn werk dat hij deelneemt aan hun discussies en kristal experimenten. Bommen en versterkte energiemanipulaties liggen in het verlengde van zijn opleiding, dus soms, wanneer de verveling ondraaglijk wordt, draagt hij bij aan hun discussies. Technisch gezien zou hij ze niet mogen helpen, maar hoe sneller hij weer op het actieve rooster gezet kan worden, hoe beter. De koude oorlog met Parsia heeft twintig jaar na het staakt-het-vuren een nieuw kookpunt bereikt en hij wil klaar zijn om het veld in te kunnen wanneer de boel weer ontvlamt. Babysitten op een stel Parsiaanse gevangenen is niet bepaald hoe hij de rest van zijn dienstplicht voor zich ziet. Niet als hij werkelijk een steentje kan bijdragen aan de nationale veiligheid.

Hij zit op zijn kruk bij de deur en kijkt toe terwijl de twee Parsianen met hun commtablets in de hand op milde toon aan het steggelen zijn over compartimentverdelingen. De gouden aderen in de hoge ramen gloeien zacht in het felle zonlicht van buiten. Het geeft de verder lege kamer een warme, gezellige sfeer die compleet in tegenstelling is tot wat er hier gaande is. Alsof de twee jonge buitenlanders in deze kamer helemaal niet tegen hun wil hun magische talenten moeten inzetten om een massavernietigingswapen te bouwen.

En toch dragen ze vandaag allebei rode kleding. Hij zou het ze aangeraden hebben, als ze niet zelf allebei roodgekleed hun deuren geopend hadden toen hij ze vanochtend kwam ophalen. In het rood vallen ze vandaag misschien wat minder op. De keren dat hij hen over straat escorteert zijn de enige momenten dat hij werkelijk kan doen waar hij voor betaald wordt. Hij is als bodyguard actiever dan als bewaker. De publieke opinie jegens hun aanwezigheid in het Backo onderzoekscentrum is al gewoonlijk niet erg positief, maar op een dag van vandaag is dat nog veel erger. De rode kleding verdoezelt hun westerse uiterlijk echter maar een beetje.

De jongen – zijn immense talent daargelaten, is het moeilijk om te geloven dat hij als een gevaar voor de Jediaanse samenleving gezien wordt: Seamon Lentan is acht jaar jonger dan Romain en zo'n hand kleiner – heeft op zich nog wel donkere haren en genoeg van de zon gezien om niet meteen op te vallen in een Jediaanse mensenmenigte.

Het meisje – Valeria de la Meray – zou overal in Jediah opvallen met haar lichte huid, haar sproeten en haar kastanjebruine haar. Ze heeft een onontkoombaar westers uiterlijk. Niets aan te doen. Romain heeft orders gekregen om vooral haar in de gaten te houden. Niet alleen is haar uiterlijk een risico op straat, ze is ook degene van de twee met de meest rebelse geest. Lentan mag dan wel het grotere magisch talent zijn, De la Meray is verdomde intelligent. Dat heeft hij wel gemerkt in de afgelopen maanden. Intelligent en niet eens zo onaantrekkelijk voor een westerse. Haar kastanjekleurige haar lijkt roder dan bloed in het warme

licht dat door de ramen valt. Het trekt constant zijn aandacht, maar iedere keer dat hij naar haar kijkt, lijkt ze hem juist met een peinzende blik in haar lichte ogen aan te staren. Het maakt hem zenuwachtig en geïrriteerd, maar hij weet niet zeker of hij niet gewoon op het moment zijn algemene haat voor alles dat Parsiaans is op haar aan het projecteren is.

De dag trekt in een slakkentempo voorbij. Tegen de tijd dat zijn dienst erop zit, jeuken zijn handen van de frustratie en is het bijna tijd voor de lantaarnoplating. Hij heeft geen lantaarn gekocht, maar hij neemt wel de lift naar het dak om het spektakel met zijn eigen ogen te aanschouwen. Hij wil een mooi uitzicht vanaf de achtste verdieping; zijn eigen appartement aan het einde van de straat bevindt zich op de begane grond.

De zwaartekrachtmanipulaties in de lift doen geruisloos hun werk terwijl ze hem naar boven dragen.

Romain leunt met zijn voorhoofd tegen de melkglazen liftdeur terwijl hij terugdenkt aan die ene dag in Laetona twintig jaar geleden. Hij was zelf op dat moment niet in de stad. Hij was op een educatief uitje geweest voor getalenteerde kinderen zoals hijzelf. Naar dit gebouw; dit zelfde verdomde gebouw waar hij zich nu bevindt, het militaire onderzoekscentrum in Backo. Waar de grootste talenten en wetenschappers nog altijd wapens fabriceren en energiemanipulaties testen om de oorlog mee te winnen.

Om in het onderzoekscentrum toegelaten te worden in het midden van de oorlog was destijds een grote eer geweest. Hij was een van de twintig kinderen van zijn leeftijd die een uitnodiging hadden ontvangen. Bij binnenkomst hadden ze hem een gave speld gegeven met een lichtmanipulatie die van kleur veranderde wanneer hij het ding omdraaide in zijn handen. Tijdens de rondleiding had hij de helft van de tijd in pure fascinatie met de speld zitten spelen. De reflectie van het gekleurde licht op zijn kinderhandjes staat nog steeds in zijn geheugen gegrift. Verdomme, hij was nog maar acht jaar oud geweest.

Aan het einde van de rondleiding waren er opeens meerdere comms in het complex tegelijkertijd af gegaan. Het geluid had door de lange gangen geëchod. Dit waren geen normale oproepen; Romain kon aan de contact toon horen dat dit urgente berichten waren. Hun gids verbleekte toen ze het bericht op haar comm zag en excuseerde zichzelf met een gemompeld: "Sorry, ik moet dit bericht echt even aannemen." Ze liet Romain en de negentien andere jonge kinderen alleen achter in een gang op de vierde verdieping met een groot uitzicht op de straat beneden. Buiten op straat hingen de plasmaschermen die normaal schitterden met kleurig gemanipuleerd zonlicht en reclames, maar nu werden ze zwart.

Romain herinnert zich hoe de kinderen elkaar onbehaaglijk aankeken en hoe hun vrolijke gekwebbel opeens verstomde. Hoe ze allemaal uit het raam staarden naar het noodbericht op het plasmascherm buiten. *CATASTROFE IN LAETONA*, flitste op het scherm. "Wat is een cata... catastrofe?" vroeg een van de kinderen naast hem, maar niemand van hen hoefde antwoord te geven. De beelden van de explosies zeiden genoeg. "Maar dat is mijn huis," fluisterde Romain. Hij drukte zijn handen tegen het raam alsof hij het zo beter kon zien. Hij kon niet wegstijgen, ondanks de gruwelijke beelden. Niet veel later kwam er iemand binnenlopen die hen vertelde dat ze de oorlog met Parsia hadden verloren, dat Laetona *weg* was en dat iedereen *dood* was en zijn hart sloeg een paar slagen over en hij weet niet zeker of zijn hartslag ooit wel weer goed opgestart is.

Er verstrijken een paar seconden terwijl de lift naar het dak zweeft. Romain luistert naar het geluid

van zijn hartslag en denkt voor het eerst in lange tijd aan hoe de gebroken skyline van zijn geboortestad er uitzag, maanden na de explosies. Hij ziet flitsen van vlaktes vol puinhopen, stof en gebarsten glas waar ooit gebouwen hadden gestaan. De lijken die ongetwijfeld nog steeds onder de rotzooi begraven lagen. De scherven van wat ooit zijn leven was geweest. Binnen een enkele hartslag was het leven dat hij altijd had gekend vernietigd. Zijn familie was dood. Ja, hij was geboren tijdens de oorlog. Hij kende niets anders. Maar Parsia had nog nooit zo hard toegeslagen op een zwakke plek. Hun doelwitten waren altijd tactisch geweest. Geen dichtbevolkte gebieden. Niets waarbij zo veel onschuldige burgers om zouden komen. Geen doelwitten die zo veel *pijn* zouden doen.

Twintig jaar later draagt hij de littekens nog steeds. De fles sterke drank in zijn rugzak lijkt daar een gat te branden. Hij kan niet wachten om volledig bezopen te raken. Het is hartstikke illegaal om alcohol te nuttigen op de plaats waar hij normaal werkt, maar hij heeft besloten dat vandaag een uitzondering is. Hij zou er gemakkelijk mee moeten weggemen; zijn dienst zit erop en het onderzoekscentrum is inmiddels bijkans verlaten, iedereen is op straat. Er is niemand die zijn kegel kan ruiken wanneer hij straks naar huis toe zwalkt. Hij ziet het niet zitten om nuchter naar de lantaarnoplating te kijken, dus hij neemt het risico. Sommige dingen zijn belangrijker dan een perfecte staat van dienst in het leger.

De liftdeur opent en hij stapt op het dak van het onderzoekscentrum. De hemel is perzik en zachtroze terwijl de zon in de verte de zee probeert te kussen. Een vlugge blik op zijn communicator vertelt hem dat er nog een half uur te gaan is voordat de lantaarns worden opgelaten. Hij pakt de fles uit zijn tas, trekt de kurk uit de hals en neemt een grote slok van de drank voordat hij op de rand van het goud dooraderde betonnen dak gaat zitten. Hij voelt zich alsof hij op de rand van de wereld zit.

Hij drinkt op hoog tempo door terwijl de avondlucht verschiet naar felroze en diep oranje. Minuten glijden voorbij en hij blijft flitsen zien van Laetona, die eerste keer dat hij terugkwam in de verwoeste stad om... wat eigenlijk te doen? Om te zien wat er nog stond van zijn huis, zijn school? Vroeg hij zich af of zijn ouders en zijn zus het misschien toch wel overleefd hadden? Het was de hoop van een klein jongetje geweest. Stom en naïef. De straat waar hij nog zo kort daarvoor met zijn vriendjes gespeeld had, was compleet vernietigd. Niets van over. De buurt waar hij opgegroeid was, had zich op minder dan een millimeter van het epicentrum bevonden. Iedereen was dood.

Hij laat zijn hoofd hangen en drinkt.

Achter hem hoort hij de lift zoemen en hij weet dat hij gezelschap heeft. Hij speelt een seconde met de gedachte om degene die aankomt te vertellen dat die moet oprotten maar neemt zich dan voor om de ander gewoon te negeren. Dit is niet zijn dak; hij heeft geen enkele reden om het te claimen. *Maar die klotzak kan maar beter wel rood dragen en niets zeggen van mijn drank*, denkt hij gepassioneerd terwijl hij nog een slok neemt van zijn fles. Hij kijkt niet achter zich terwijl de nieuwkomer uit de lift stapt. Hij kijkt ook niet op wanneer ze (het is een vrouw – haar loopje en het geluid van haar hakken op het dak verraden haar) naar hem toe loopt.

"Sorry. Wil je liever alleen zijn?" vraagt ze.

Verdomme.

Hij herkent haar stem en haar accent maar hij weigert haar aan te kijken. In plaats daarvan staart hij naar de zonsondergang over Backo. Het is inmiddels druk geworden op het plaza onder het onderzoekscentrum. Ook op andere plekken stromen de straten vol. Daken en balkons beginnen gevuld te raken met mensen. "Je kan gaan en staan waar je wil in het onderzoekscentrum, De la Meray," zegt hij afgemeten. "Hoewel de goden alleen weten wat je hier 's avonds laat nog zou willen. Is je escort je vergeten?" De spot druipt van zijn woorden.

Ze gaat naast hem zitten. "Er is nog iemand in het lab; ik blijf vannacht doorwerken, denk ik. Ik ben hier nu om een lantaarn op te laten," zegt ze.

Dat verrast hem. Hij kijkt haar zijdelings aan. "Waarom?"

"Om mijn medeleven te betuigen, wat anders?" Ze lijkt het te menen. Ze heeft een lantaarn in haar handen en het ding is in de laatste zonnestralen net zo rood als haar schouderlange haren. Haar groenige ogen kijken hem brutaal en direct aan. Dat is een van de dingen die hij aan haar heeft leren respecteren; ze lijkt nergens bang voor te zijn. Ze bevindt zich in vijandig gebied op Herdenkingsdag en toch wil ze haar eigen lantaarn oplaten. Daar moet je lef voor hebben.

"Waarom?" herhaalt hij langzaam, alsof hij met een klein kind praat.

Ze slaakt een diepe zucht. "Weet je wat ik deed voordat ik gedwongen werd om voor jullie te werken?"

"Je werkte met kristallen compartimenten. Met bommen." Hij heeft haar dossier meerdere keren gelezen toen hij zich op deze baan als bewaker voorbereidde. Haar achtergrondcheck en de psychologische evaluatie waren heel grondig. Hij weet alles over haar. Natuurlijk weet hij dit.

"Ik was zes jaar oud toen Laetona gebombardeerd werd, maar ik kan me goed herinneren hoe..." ze valt even stil, zoekend naar het juiste Jediaanse woord, "...ontzet ik was, toen ik het nieuws zag. Ik huilde mezelf die nacht in slaap. Ik kon me niet voorstellen waarom mijn land in godesnaam zo iets zou doen. Zoveel doden – kinderen als ik, ouders, iedereen. Ik had wekenlang nachtmerries want ik was angstig dat Jediah terug zou slaan. Ik was heel bang dat het voor ons ook in vlammen zou eindigen."

"Dat gebeurde niet. We hadden het te druk met herbouwen."

"Dat, en de internationale gemeenschap eiste van beide landen dat ze moesten kappen. Het staakt-het-vuren was zo'n opluchting. Maar dat bombardement heeft toen de grondslag gelegd voor het feit dat ik me aanmeldde voor de ontmantelingsdienst toen ik bij het leger ging. Ik heb jarenlang gewerkt om explosies als in Laetona tegen te gaan."

"Explosies in Parsia, bedoel je." Hij neemt nog een slok van zijn fles. De drank brandt achterin zijn keel en maakt zijn ogen waterig. Hij knippert het weg. Het komt gewoon door de drank. Hij is niet emotioneel. *Echt niet.*

"Natuurlijk in Parsia," snauwt ze. Haar accent wordt zwaarder naarmate haar irritatie toeneemt. Ze spreekt vloeiend Jediaans, maar haar accent en de cadans van haar zinnen maakt dat het soms moeilijk is

om haar te volgen. "Waar anders?"

"Ja, waar anders," kaatst hij terug. "Dus wat moet je in godesnaam op een Jediaanse herdenking met een Jediaanse lantaarn?"

Ze kauwt op haar lip; iets wat hij haar eerder heeft zien doen als ze met een concept worstelt. "Omdat jullie me ertoe dwingen om iets te bouwen dat explosies *veroorzaakt*." Hij hoort de passie in haar stem. Passie en iets van frustratie. "Daarom dacht ik: laat ik alvast een lantaarn oplaten. Ter herdenking. Voor alle mensen die gestorven zijn en zullen sterven in explosies. Ofzo. Weet ik veel!" Ze staat plotseling op van de rand van het dak en torent boven hem uit. Ze is een silhouet tegen de zonsondergang. De surveillance monitor om haar blote enkel flitst rood in het laatste zonlicht. Ze ziet er fel en trots uit terwijl ze de lantaarn naast hem neer gooit. "Weet je, laat ook maar. Dit was een stom idee. Steek jij die verdomde lantaarn maar aan, of steek hem in je reet... wat je wil. Ik ben er vandoor." Ze stapt van de rand af en beent weg.

Romain staart naar de rode lantaarn op de rand van het gebouw en ziet in zijn ooghoek de eerste lantaarns het luchtruim kiezen. Ze lijken op rode vuurvliegjes. Hij kan muziek horen op de avondbries. Het is niet precies het volkslied – het is een andere vertolking, meer in mineur.

Hij sluit zijn ogen. *Voor alle mensen die gestorven zijn en zullen sterven in explosies, zegt ze. En wij dwingen haar om een massavernietigingswapen bouwen dat tegen haar eigen vaderland gebruikt zal worden wanneer de oorlog weer losbarst. Oog om oog, tand om tand, zeggen ze.*

De flitsen van de gebombardeerde stad zien er alleen nog maar bloederiger uit aan de achterkant van zijn oogleden. De soundtrack van het aangepaste volkslied helpt daar ook nog eens bij. *Goden, wat een zooi maken we er toch van met zijn allen. Straks eindigt het voor ons allemaal alsnog in vlammen en we werken er gewoon aan mee. En degenen die niet mee willen werken, die dwingen we op het moment dat ze zo dom zijn om voet te zetten op ons grondgebied.*

Hij sluit zijn ogen om het branderige gevoel tegen te gaan. Hij is aangeschoten, voelt zich schuldig en depressief en wil niet alleen zijn.

Hij wil ook geen hartverwarmend teken van respect afwijzen dat dieper gaat dan wat zijn landgenoten op dit moment kunnen bieden. Valeria de la Meray *hoeft* niet op dit dak te zijn. Ze hoeft geen lantaarn aan te steken. Ze had niet eens geweten dat hij hier zou zijn; ze had erop gerekend dat ze in haar eentje die lantaarn zou oplaten. Ze doet meer voor zijn land dan hij voor het hare gedaan zou hebben. *Hij* helpt zijn land haar te dwingen om een energieversterker te bouwen die explosies veroorzaakt.

Ze is de vijand, en misschien een beter persoon dan hij ooit zal kunnen zijn.

"Wacht," zegt hij voordat ze de lift bereikt.

Ze draait zich om.

"Ik wil je niet weggagen. Je hebt zeker een punt. Laten we de lantaarn samen aansteken en een drankje doen," biedt hij aan. Hij houdt de fles als een uitnodiging omhoog. "Het spijt me."

Er speelt een glimlach om haar lippen als ze weer naast hem komt zitten. "Excuses van Romain Telchian?" zegt ze op luchtige toon. "Dat gebeurt niet vaak."

"Koester het maar, het is een speciale gelegenheid," zegt hij bars, terwijl hij gebaart naar de lantaarns die omhoog stijgen op de avondbries. Hij vraagt zich af waar hij nu eigenlijk zijn excuses voor aanbiedt. Voor zijn gedrag, haar gevangenschap, of voor de Jediaanse politiek in het algemeen? Het maakt ook niet uit.

Ze pakt de lantaarn op en vouwt hem uit. "Wil jij hem aansteken?" Haar stem klinkt bijna eerbiedig. Voor de eerste keer in de maanden dat hij haar kent, ergert hij zich niet aan haar Parsiaanse accent.

Hij neemt de lantaarn van haar over zonder wat te zeggen en manipuleert de realiteit een klein beetje zodat er een vonk in de lont ontstaat. Het ontvlamt snel genoeg. Ze houden de lantaarn samen vast, hun handen aan overgestelde zijden van de lantaarn, terwijl de warme lucht de rijstpapieren constructie tussen hen in vult.

Hij kijkt haar aan en ondanks alles dankt hij in gedachten de goden dat hij vanavond niet meer alleen is.

Ze glimlacht naar hem terwijl de lantaarn begint te stijgen, als een vogel die weg wil vliegen. Ze laten tegelijkertijd de randen los en kijken stil toe hoe de wind hem meeneemt. De lantaarn voegt zich bij honderden broertjes en zusjes in de avondhemel en zelfs als hij de sterren niet helemaal bereikt, dan komt hij wat Romain betreft dichtbij genoeg.

Er zijn geen woorden nodig. Ze delen stilletjes de rest van de fles sterke drank terwijl de avondlucht zich vult met rode lantaarns en voor een lange tijd is het branderige gevoel in Romain's ogen verdwenen.

Twee vijanden zitten met een fles drank onder een avondhemel voor lampionnen. Het voelt beter dan wapenstilstand. Vanavond is er vrede.